

Bildande av Skärlötamarkens naturreservat i Norrköpings kommun

Länssstyrelsen Östergötlands beslut

Länssstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Skärlötamarken.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogslika barrskogar och sumpskogar som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 systemet ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Syftet ska uppnås genom att barrskog, sumpskog och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna i stort sett utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall eller påverkas genom brandefterliknande åtgärder. Skapande av död ved och luckighet kan bli aktuellt främst i utvecklingsmarker. Våtmarkers naturliga hydrologi kan vid behov

återställas. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Skälen för beslutet enligt 7 kap. 5§ första stycket miljöbalken

Skälen för beslutet utgörs av ett småkuperat område där skogen är flerskiktad och det råder en stor diameterspridning. Beståndsåldern uppskattas till 120-140 år, en för trakten hög ålder. Det finns ett tydligt inslag av död ved i skogen, både som stående döda träd och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. I skogen finns gott om spår av skogsfågelfaunan. Naturtyperna utgörs av tallskog på hållmarkerna och gran eller sumpskog i fuktiga svackor och däremellan är det barrblandskog.

Syftet med ett reservatsbeslut är att åstadkomma ett ändamålsenligt skydd mot åtgärder som kan skada områdets prioriterade bevarandevärden. Skärlötamarkens barrskog är en del av ett större komplex av reservat och frivilliga avsättningar vilket innebär mycket bra förutsättningar för en stor andel av de hotade och skyddskrävande arter som lever i dessa naturtyper (barrskog, sumpskog och skog-myrmosaiker) att kunna fortleva i landskapet i livskraftiga bestånd.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller ta bort levande eller döda träd och buskar eller att ta bort eller upparbeta dött träd samt delar av träd eller vindfälle;
3. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten;
4. framföra motordrivet fordon;

5. anordna upplag;
6. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
7. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området;
8. jakt på skogshöns.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. iordningställande, markering och underhåll av anordning för friluftslivet som till exempel informationstavlor, vandringsled, rastbord och parkering;
3. naturvårdande skötsel i form av återställning av dikningspåverkad hydrologi, friställning av ljusgynnade träd, veteranisering;
4. genomförande av återkommande naturvårdsbränningar och/eller brandefterliknande skötselåtgärder;
5. småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar och sandbäddar för pollinerare samt främjande av brynmiljöer;
6. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;
7. åtgärder för att skydda kultur- eller fornlämning från skada som att ta ner träd som växer i eller hota falla över lämningen;
8. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet,

men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas;

9. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. gräva upp kärleväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, gräva, rista, hacka eller måla.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

4. anordna start- och målområden för tävlingar eller tävlingar för fler än 150 deltagare eller bedriva lägerverksamhet;
5. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B. Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder för att träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får efter avstämning med förvaltaren fällas och placeras inom naturreservatet. Träd och grenar som faller från naturreservatet eller ut på åkermark får kapas och läggas inom naturreservatet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar i nuvarande omfattning och enligt servitut och avtal så som:

- Underhåll av befintliga luftledningar med ledningsgator efter avstämning med förvaltaren. Drift, underhåll, reparation och ombyggnation av kraftledning som går genom naturreservatet, inom ramen för gällande nätkoncession, ledningsrättsservitut eller nyttjanderätt, inklusive avverkningar i kraftledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för arbetet. Vid alla tillfällen utom under akut pågående driftstörning sker avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare för att gemensamt finna bäst framkomliga väg.

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng. Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 4.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av Skärlötamarkens naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och med gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Skärlötamarkens naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att allemansrätten inte väsentligt påverkas av beslutet.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Skärlötamarkens naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Det är också en del av uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk mångfald och de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030 och då särskilt mål nummer 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen bedömer att Skärlötamarkens naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer som är basen för många andra ekosystemtjänster. Skogsmiljöerna fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek-, bo-, skydds- och rastplatser. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De höga naturvärdena vid Skärlötamarkens uppmärksammades i kommunens naturvårdsprogram 2007, och eventuellt även tidigare, främst med avseende på förekomst av tjäder. Länsstyrelsen inventerade området under 2020 och i samband med avverkningsanmälan 2023 granskades området även av föreningen Skydda skogen. Markägaren avvaktade med åtgärder och därefter inväntades markbytespaket. Avtal slöts med markägaren 2025.

Reservatsbildning

Området avgränsades och värderades i samråd med berörd markägare. I augusti 2025 slöts ett avtal om intrångsersättning med markägaren för det intrång som reservatsföreskrifterna kommer att innebära.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägare, övriga berörda sakägare, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Norrköpings kommun, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Östergötland och Norrköping samt BirdLife.

Länsstyrelsen har fått svar från SGU, Vattenfall, Naturskyddsföreningen Norrköping, BirdLife, Skogsstyrelsen och Norrköpings kommun.

SGU avstår från att yttra sig.

I sitt yttrande skriver **Vattenfall** sammanfattningsvis att restriktionerna i nybildade naturområden inte får förhindra dem från att utföra återkommande drift- och underhållsåtgärder som de

är ålagda att utföra, bland annat enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter. Reservatföreskrifterna får inte heller utgöra hinder för dem att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande ledningsrätt eller servitutsavtal bland annat vad gäller återkommande underhållsarbeten som röjning av skogsgata. I dessa rättigheter ingår bland annat att de behöver ha full tillgång till luftledningarna med dess tillhörande delar utan att tillstånd eller anmälan erfordras. De ska även för all framtid ha rätt att bibehålla elektrisk luftledning med tillbehör såsom stolpar, stag, linor samt jordtag och övriga säkerhetsanordningar för luftledningens bibehållande samt rätt att bottenröja ledningsgatan och att fälla träd och buskar som utgör en säkerhetsrisk för ledningsgatan. De ska även ha rätt att utföra erforderliga markarbeten vid drift och underhållsåtgärder samt ha rätt att uppföra ny luftledning eller markkabel eller till luftledningen tillhörande delar i befintlig ledningsgata. De skriver vidare att Vattenfall ska utöva rättigheterna så att området inte betungas mer än nödvändigt. Samt att naturvårdsförvaltaren inte får ändra markanvändningen i luftledningens närområde genom att exempelvis uppföra byggnad, parkeringsplats, stängsel, annan anläggning eller att anordna upplag.

Naturskyddsföreningen Norrköping är mycket positiva till förslaget om att området blir naturreservat. Skogen ligger i en trakt med en stor andel skyddad skog av liknande karaktärer, detta borgar för att arterna även kommer att kunna fortleva på lång sikt. De har dock en fråga. I skötselplanen, på sidan 22, står under den andra punkten: "I område 1a och 1b har det bitvis kommit upp en hel del igenväxningsvegetation av gran. I 1a kan större andelen av dessa avdödas, i 1b kan en stor andel avdödas men se till att spara en del som kan bidra med skogens flerskiktning. Åtgärden kan även göras i område 1c-e om behov uppstår." Naturskyddsföreningen ser en risk med skrivningen "I 1a kan större andelen av dessa avdödas". Detta kan på sikt leda till att granen i stort sett försvinner från skötselområde 1a och 1c och de undrar om det var avsikten. Skogens flerskiktning och även till viss del gran har ett högt värde för många arter som idag finns i området. Kanske skulle en tydligare föreskrift vara bättre, till exempel "tillse att det alltid finns minst 5 procent gran" eller liknande.

BirdLife är positiva till att reservatet bildas och belyser att gammal barrskog idag är en bristvara och att bidra till ett område med viktiga habitat för såväl skogshöns som spettar är utmärkt. De ser även mycket positivt på att området skall skötas med flerskiktade skogar som en målbild då detta är gynnsamt för många av de arter

som idag hårt påverkats av trakthyggesbruket och påföljande habitatbrist. Även andra arter som gynnas av varierad och åldrad barrskog, exempelvis entita, lavskrika eller pärluggla, kan på sikt gynnas av denna nya etablering. Föreningen ställer sig därmed mycket positiv till etableringen av naturreservatet enligt kriterierna som bifogats i skötselplanen. De framför även sammanfattningsvis följande synpunkter:

- Flera av våra idag hotade fågelarter är i behov av en flerskiktad skog med varierande generationer på träd med inslag av död ved och högstubbar. Här återfinns bland annat Talltitan som varit på kraftig tillbakagång den senaste tiden på grund av habitatförlust till följd av trakthyggesbruket. Här kan eventuella områden med mer homogen skog, särskilt område 1e, bättras på genom skapandet av fler högstubbar. Detta åtgärdas enklast genom att kapa utvalda träd på mitten och låta kronan ligga kvar för att på så sätt påskynda processen och skapa mer död ved.
- Det vore önskvärt med en kompletterande inventering av fågellivet under kommande häckningsperiod. Då det rör sig om ett relativt stort område med mycket intressanta potentiella habitat vore det intressant att följa upp faktiska fågelliv med exempelvis ljudboxar eller en planerad bioblitz.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att området skyddas långsiktigt och tillstyrker att naturreservatet med tillhörande skötselplan bildas enligt presenterat förslag. De bedömer att skötselplanen är ändamålsenlig för att uppfylla det övergripande målet för bevarande och utveckling av områdets naturvärden och är väl anpassad till områdets olika naturtyper. Reservatet bedöms inte heller avsevärt försvåra pågående skogsbruk på angränsande skogsfastigheter, då avgränsningen inte medför någon betydande fragmentering av angränsande skogsmark. De anser även att de angivna metoderna för bekämpning av den åttatandade granbarkborren bedöms vara tillräckliga för att förhindra omfattande angrepp inom reservatet. Skogsstyrelsen vill dock påtala betydelsen av att sätta in bekämpning av granbarkborren i god tid innan angreppen sprids inom reservatet och för att undvika spridning till granbestånd i omgivningen.

Norrköpings kommun har inkommit med ett remissvar där de skriver att det planerade naturreservatet ligger på privat mark ca 700 m söder om Ågelsjön, inom område som i Norrköpings kommuns kommande översiktsplan betecknas som "Utvecklad

större naturområde, Kolmårdens friluftsområde". Inom området finns ett utpekat kommunalt naturvärde, barrskogsområde norr om Hesjögöl, som är klassat som kommunalt naturvårdsintresse. Norrköpings kommun ser positivt på att områden med höga naturvärden skyddas. Åtgärden stämmer med Norrköpings kommuns kommande översiktsplanen intentioner om utveckling av natur- och friluftsliv inom Kolmårdens strövområde.

Bemötande av inkomna remissvar

Gällande **Naturskyddsföreningens** fråga så ett förtydligande gjorts i skötselplanen om att det är viktigt att så pass mycket gran sparas så att det bidrar med skogens flerskiktning.

Gällande **Vattenfalls** yttrande bedömer Länsstyrelsen att de kommer att kunna genomföra drift och underhåll av ledningar i befintlig ledningsgata i och med den skrivning som finns under undantagen i beslutet. Inga restriktioner finns för tillgång till ledningsgatan, röjning av denna och andra tillhörande åtgärder för drift och underhåll. Undantagen från föreskrifterna medger att riskträd som riskerar att falla på ledningar får åtgärdas. Markanvändningen i ledningsgatan kommer inte att ändras i och med att reservatet bildas eller förvaltas.

När det kommer till **BirdLifes** synpunkt om att skapa högstubbar för fågellivet så har detta lagts till som en möjlig skötselåtgärd i hela skötselområde 1. När det kommer till synpunkten om att kompletterande fågelinventering bör göras så har det lagts till under föreslagna inventeringar.

Du kan överklaga beslutet

Se information nedan hur du kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövdingen Gunilla Svantorp med naturvårdshandläggaren Marika Sjödin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova, samhällsplaneraren Sara Lilljebjörn, länsjuristen Martina Willgert och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

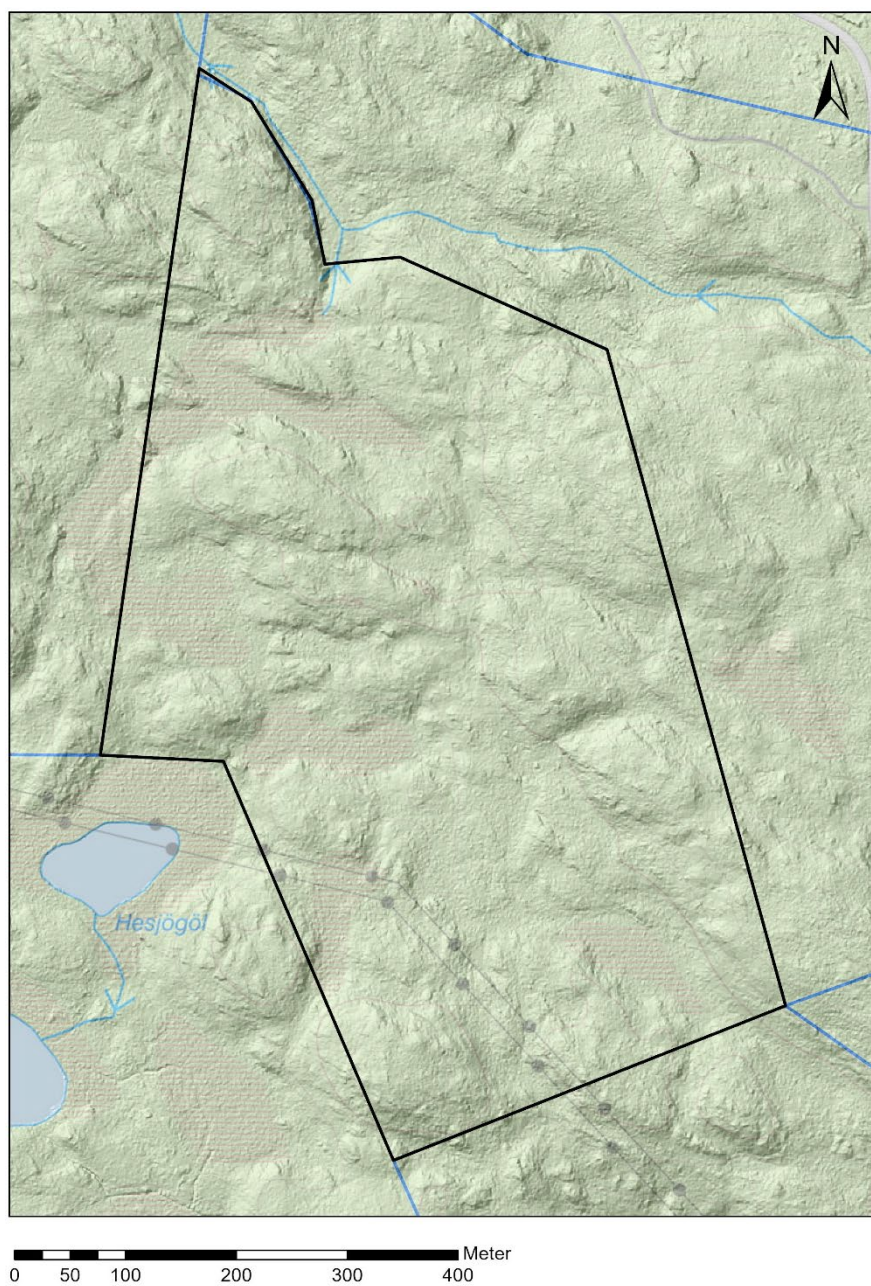
Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Sändlista (Finns hos Länsstyrelsen)
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Bilaga 1, Beslutskarta

Beslutskarta tillhörande beslut om Skärlötamarkens naturreservat, NVR-id 2200005.
Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet
geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Skötselplan för Skärlötamarkens naturreservat

Länsstyrelsen
Östergötland

- Meddelande: Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2026. Planförfattare har varit Marika Sjödin och Jens Johannesson.
- Referens: Länsstyrelsen Östergötland, Naturskyddsenheten, Skötselplan för Skärlötamarkens naturreservat.
- Kontakt: Enheten för skötsel av skyddad natur, Länsstyrelsen Östergötland
- Webbplats: www.lansstyrelsen.se/ostergotland
- Fotografier: Marika Sjödin och Jens Johannesson. Omslaget visar gamla tallar i en luckig tallskog.
- Kartmaterial: © Lantmäteriet
- © Länsstyrelsen Östergötland

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR SKÄRLÖTAMARKENS NATURRESERVAT	1
Allmän beskrivning.....	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut.....	5
Beskrivning av reservatet.....	5
Översiktlig beskrivning.....	5
Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning.....	7
Kulturarhistoriska lämningar	9
Områdets bevarandevärden	10
Natura 2000.....	14
Källuppgifter.....	15
Plandel	16
Syfte med naturreservatet.....	16
Disposition och skötsel	16
Skötselområden	18
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	26
Jakt	26
Utmärkning av reservatets gräns.....	27
Tillsyn.....	27
Dokumentation och uppföljning	27
Inventeringar	27
Uppföljning	27
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	28

Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Skärlötamarkens naturreservat	
NVR-id	2201395	
Beslutsdatum	2025-09-14	
Län	Östergötland	
Kommun	Norrköping	
Areal	Total areal:	33,6 hektar
	Land:	33,6 hektar
	Vatten:	0 hektar
	Produktiv skog:	29,2 hektar
Natura 2000-naturtyper	9010 *Taiga	24,6 hektar
<i>*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete</i>	9740 Skogsbevuxen myr	2,5 hektar
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper:	Gammal barrskog, myr/mosse, sumpskog	
Arter/grupper:	Svampflora	
Strukturer/funktioner:	Död ved, gamla barrträd	
Kulturmiljöer:	-	
Friluftsliv:	Östgötaleden går förbi cirka 300 meter öster om reservatet.	
Övrigt	Reservatet ligger strax väster om riksintresset för friluftsliv som kallas Kolmårdens strövområde.	
Fastigheter	Fastighetsbildning pågår	
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning	Skärlötamarkens naturreservat är beläget cirka tre kilometer nordöst om Svärtinge och cirka en kilometer söder om Ågelsjön i Norrköpings kommun.	
Vägbeskrivning	Från Norrköping, ta väg 51 i norrgående riktning, ta höger i rondellen vid Eriksberg. Ta sedan höger in på väg 1170 och vänster vid Åsen. Följ vägen fram till reservatet.	

Figur 1. Översiktskarta. Skärlötamarkens naturreservat ligger cirka tre kilometer nordväst om Norrköping och tre kilometer nordöst om Svärtinge i Norrköpings kommun.

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

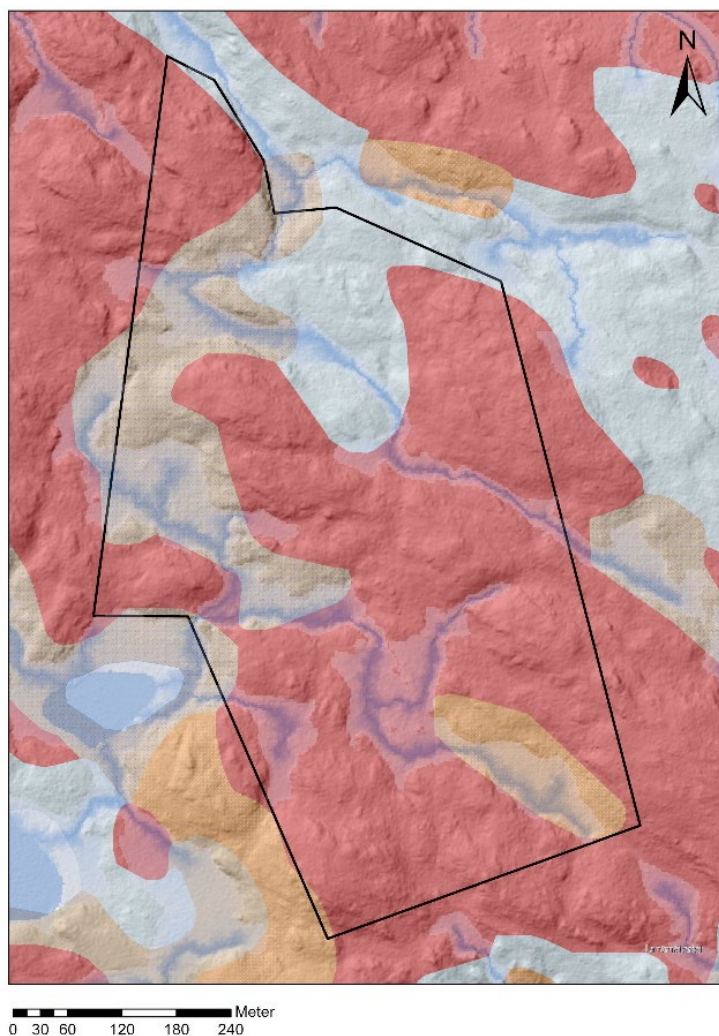
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut ingår i beslutet om naturreservatet. Syftet finns även nedan i skötselplanens Plandel.

Beskrivning av reservatet

Översiktlig beskrivning

Reservatsområdet karaktäriseras av en småkuperad tallskog på hållmarker, fuktiga svackor med klibbalskärr och blandskogar samt barrblandskog däremellan. Större delen av skogen är flerskiktad och det finns en stor stamdiameterspridning. Det finns ett tydligt inslag av död ved i skogen, både som stående döda träd och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Skogsområdet är en mycket viktig plats för bland annat tjäder och det är även en viktig lokal för sällsynta svampar.

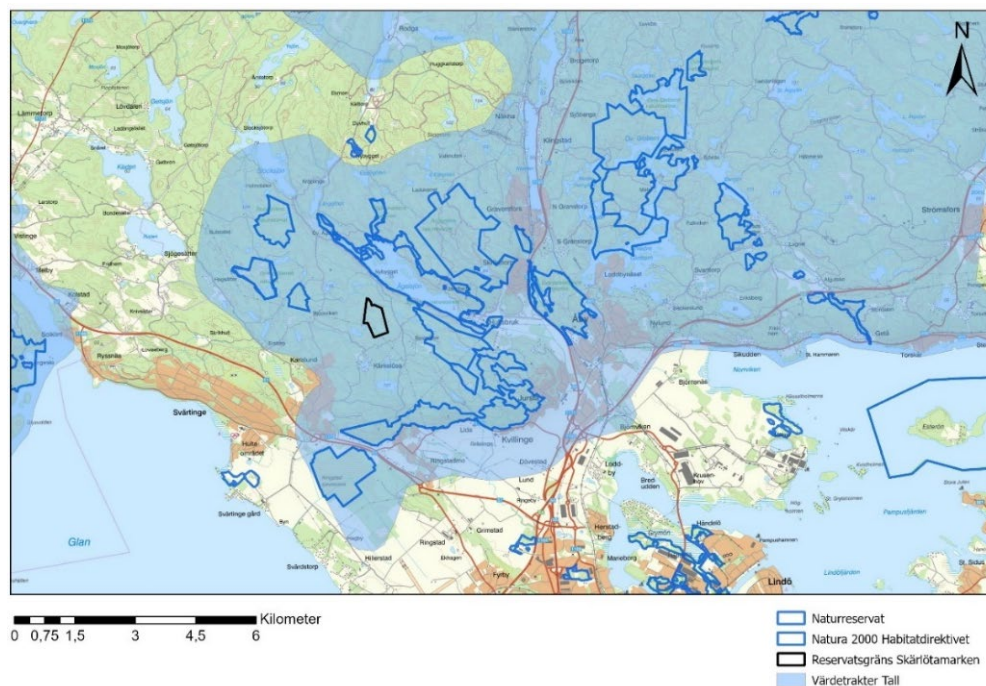
Marken i reservatet består till stor del av urberg och berg i dagen samt kärrtorv. I delar finns det även postglacial sand och sandig morän vilket i kombination med gamla träd gynnar en artrik svampflora.

Figur 2. Jordartskarta. Rött är urberg, orange är postglacial sand, ljusbrunt är kärrtorv och blågrått är sandig morän. På kartan syns även marker med hög markfuktighet.

Reservatet ligger i en vädetrakt för höga naturvärden kopplade till tall och det finns ett stort antal andra skyddade områden inom samma trakt.

Dessutom ligger reservatet nära riksintresset för friluftsliv som kallas Kolmårdens strövområde och Östgötaleden går förbi strax öster om området.

Figur 3. Reservatet ligger i en värdestrakt för tall och i närheten finns det ett flertal andra områden som är skyddade som reservat och/eller Natura 2000-områden.

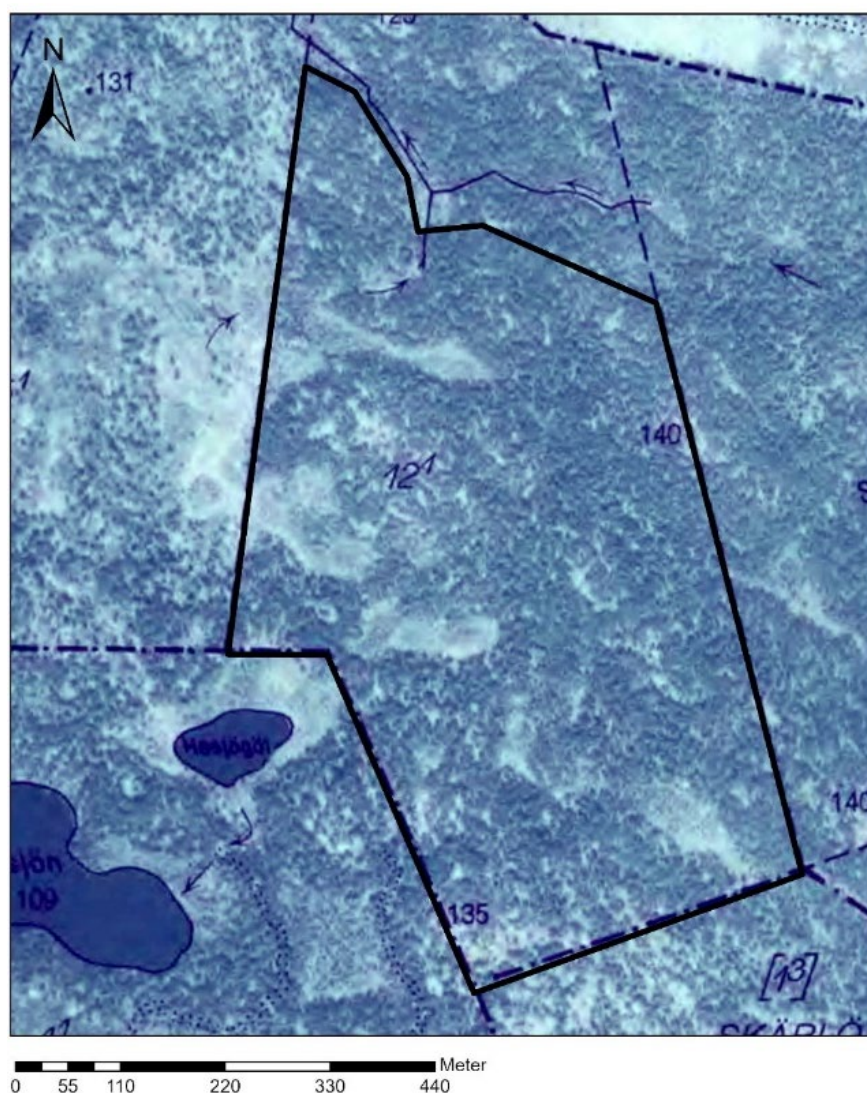
Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning

Utifrån äldre kartor kan det utläsas att området har varit barrskogsbeklätt från åtminstone slutet av 1800-talet. På den ekonomiska kartan från 1940-talet syns de öppnare kärren och mossarna tydligt, de är betydligt mer igenvuxna idag.

Skärlötamarken har tidigare hört till Bråbo härads allmänningar "utgörande delar af Kolmården", en allmänning som i likhet med många andra allmänningar delades upp och privatiserades 1833. Den omfattade då 5525 hektar varav Skärlötamarken 1:12 på 41,5 hektar är en liten del. Gustavianska stiftelsen skrevs in som ägare 1904. Stiftelsen som sedan slutet av 1700-talet har verkat i Norrköping där de bland annat har drivit barnhem, yrkesutbildning vid Gustavianska husmodersskolan och utdelning av bidrag för att stödja verksamheter för barn och ungdomar.

Figur 4. Häradsekonomska kartan från cirka år 1868–77. Observera att kartan är förskjuten åt öster i förhållande till inritningen av reservatet. Gröna områden är slätterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd.

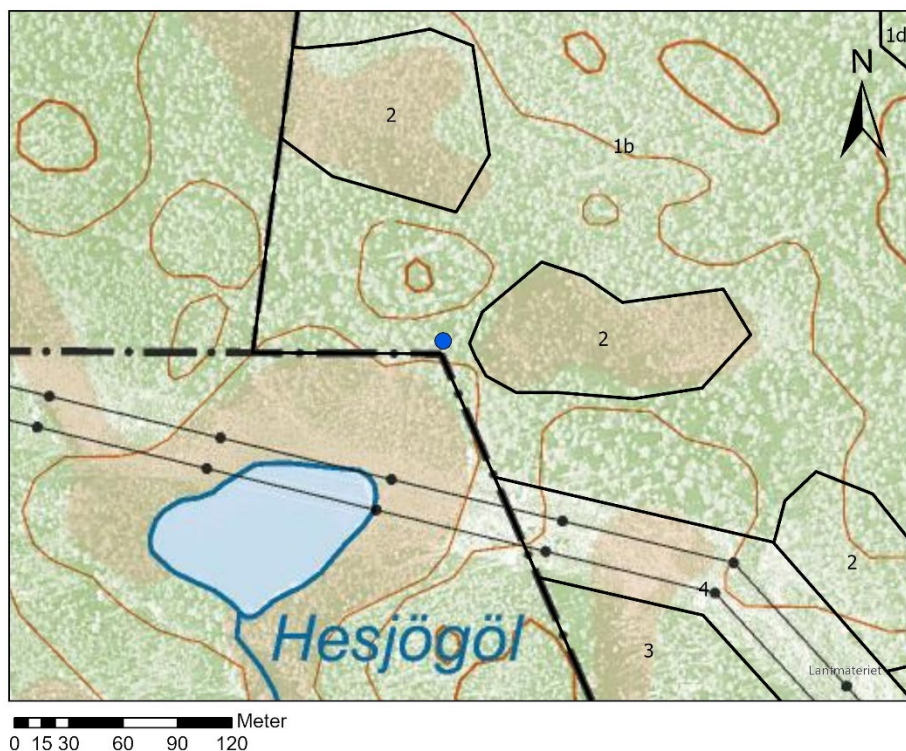

Figur 5. Den ekonomiska kartan från slutet av 1940-talet som har ett flygfotografi i bakgrunden.

Kulturhistoriska lämningar

AI-modelleringar har även visat att det kan finnas en kolbotten i västra delen av skötselområde 1b men detta är i nuläget (2025) inte säkerställt i fält.

Inga kulturhistoriska lämningar är registrerade i Riksantikvarieämbetes kulturmiljöregister men området är inte fullständigt inventerat avseende detta. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoseas, samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Figur 6. En potentiell kolbotten finns i reservatets västra del intill Hesjögöl, markerad med en blå punkt på kartan.

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Reservatets naturvärden är i huvudsak knutna till gammal tall- och granskog samt blötare miljöer som mossar och sumpskogar. Variationen mellan friska örtrika barrskogsmarker, torrare tallmarker, variationsrik terräng och fuktiga miljöer ger en bra förutsättning för en rik förekomst av krävande arter.

Figur 7. Gammal barrdominderad skog.

Både på gammal död ved och i markskiktet finns flera krävande arter bland mossor, lavar, svampar och kärlväxter. På död ved finns exempelvis vedskivlav, flagellkvastmossa, stubbspretmossa, grön sköldmossa, ullticka, gullgröppa och brandticka. Men det mest utmärkande för reservatet är förekomsten av en rad ovanliga marksvampar så som gul taggsvamp, orange taggsvamp, svart taggsvamp och den mycket ovanliga raggtaggsvampen. Dessutom finns det mycket gott om dropptaggsvamp, grovticka och blomkålssvamp. De två senare är knutna till gammal tall.

Reservatet erbjuder även gynnsamma miljöer för fågellivet och här finns bland annat tjäder och spillkråka.

Tabell 1. Naturvårdsintressanta arter i reservatet.

SVENSKT NAMN	VETENSKAPLIGT NAMN	KATEGORI	LIVSMILJÖKRAV
LAVAR			
vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	NT	Solexponerad gammal tallved
rostfläck	<i>Arthonia vinosa</i>	S	Bark av lövträd, hög luftfuktighet
skriftlav	<i>Graphis scripta</i>	T	Bark av lövträd, hög luftfuktighet
MOSSOR			
blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S	Gammal barrskog
långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	T	Fuktig ved, hög luftfuktighet

stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S	Fuktig ved i sent nedbrytningsstadie
vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	T	Frisk eller fuktig skogsmark
flagellkvastmossa	<i>Dicranum flagellare</i>	S	Murket trä, jord och torv. Fuktigt
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S, F, N2000	Fuktig ved i sent nedbrytningsstadie, oftast gran
SVAMPAR			
grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S	Rötter eller stammar av gamla tallar
blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S	Rötter av gamla tallar
gul taggsvamp	<i>Hydnellum geogenium</i>	NT	Näringsrik och fuktig mark
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S	Kontinuitetsskog med tall och gran
ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	NT	Granved
orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT	Örtrik kalkbarrskog, torr sandtallskog
tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT	Levande gamla tallar, ofta kontinuitetsskog
raggtaggsvamp	<i>Hydnellum mirabile</i>	EN	Örtrik kalkgranskog, kontinuitetsskog
svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT	Med tall, torr eller frisk mark
tallfingersvamp	<i>Ramaria eosanguinea</i>	S	Näringsfattig barrskog, sandtallskog
motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT	Med tall
gullgröppa	<i>Pseudomerulius aureus</i>	S	Tallved
brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	S	Granved
rödgul trumpetsvamp	<i>Craterellus lutescens</i>	S	Rikare miljöer, ofta fuktigt
kantarellmussling	<i>Plicatura crispa</i>	T	Lövved
KÄRLVÄXTER			
knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU, F	Äldre näringsrik barrskog
grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S	Sandig/torr/frisk mark i äldre barrskog
blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S	Kalkrik barrskog
INSEKTER			
mindre mörghorre	<i>Tomicus minor</i>	T	Tallved
bronsjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S	Senvuxna nyligen döda granar

FÅGLAR			
tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	N2000	Skogsmark med inslag av myrmark
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT	Gärna gammal variationsrik skog

KATEGORI	FÖRKLARING
S	Signalart för skog
T	Typisk art för naturtypen
NT	Rödlistad som nära hotad
VU	Rödlistad som sårbar
EN	Rödlistad som starkt hotad
N2000	Ingår i art- och habitat- eller fågeldirektivet
F	Fridlyst (anges ej på fåglar och däggdjur)

Figur 8. Raggtaggsvampen är en av reservatets riktiga rariteter.

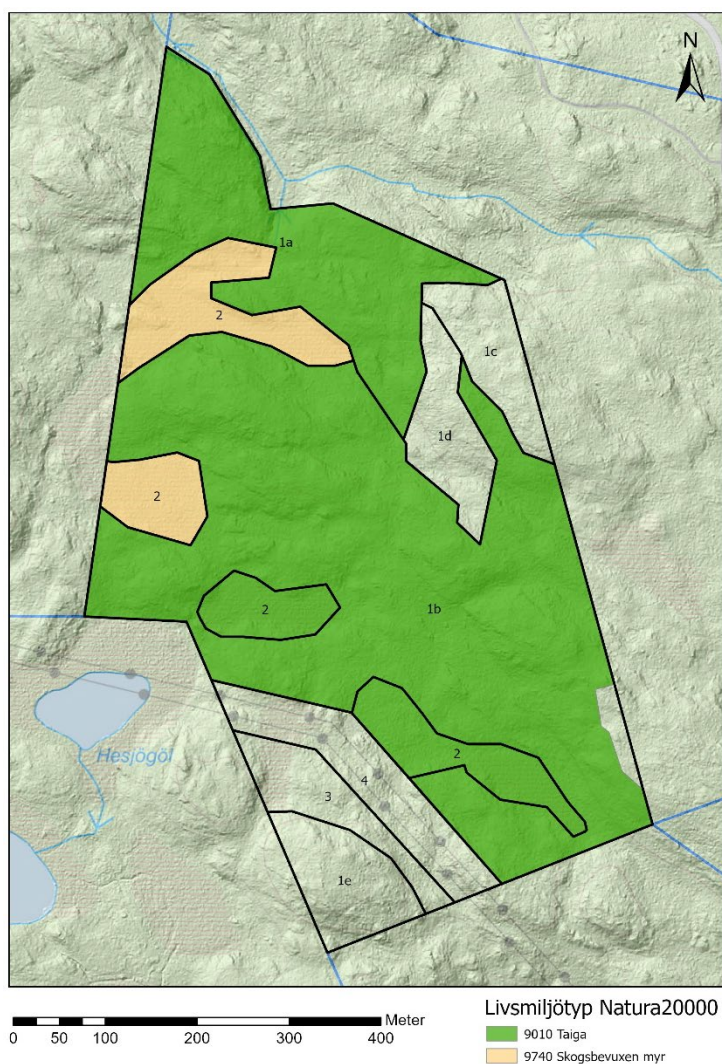
Natura 2000

Områdestyp, bevarandeplan och Natura 2000-bestämmelser

Området ingår inte i Natura 2000. Livsmiljötyperna avgränsas ändå för alla naturreservat som en del i Sveriges återrapportering till EU-kommissionen. I området finns följande livsmiljötyper:

Livsmiljötyp	Areal, hektar
Taiga (9010)	24,6
Skogsbevuxen myr (9740)	2,5

Bevarandemål för livsmiljötyperna anges under respektive skötselområde.

Figur 9. Karta över livsmiljötyper enligt Natura 2000.

Källuppgifter

Lantmäteriet Historiska kartor

Norrköpings kommun, Naturvårdsprogram

SGU Berggrundsdatan och jordartsdatan

SLU Artdatabanken, Webbtjänsten Artportalen

Riksantikvarieämbetet, Fornsök

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogslika barrskogar och sumpskogar som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 systemet ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Syftet ska uppnås genom att barrskog, sumpskog och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall eller påverkas genom brandefterliknande åtgärder. Skapande av död ved och luckighet kan bli aktuellt främst i utvecklingsmarker. Våtmarkers naturliga hydrologi kan vid behov återställas.

Disposition och skötsel

Naturreservatet ska skötas med försiktiga åtgärder med syftet att bevara och stärka områdets särpräglade natur med dess flora och fauna. De skötselåtgärder som beskrivs i denna skötselplan handlar i huvudsak om mindre skogsskötselåtgärder som syftar till att stärka och utveckla de skogliga naturvärdena.

Ingen ved bör föras ut ur reservatet vid åtgärder utan lämnas som död ved, undantaget gran vid storskaliga angrepp av granbarkborre.

Naturvårdsbränning/brandefterliknande åtgärder kan komma att genomföras inom naturreservatet.

Friställning kan göras av ljusgynnade lövträd som hotas av igenväxningsvegetation. Veteranisering kan göras av yngre träd för att fortare skapa gammelträdskaraktärer.

Hydrologisk restaurering av påverkade marker.

Småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar och sandbäddar för pollinerare. Främjande av brynmiljöer.

Om fornlämningar och kulturhistoriska lämningar finns eller upptäcks i reservatet ska de skötas på ett sådant sätt att lämningen bevaras. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska detta anmälas till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Skulle invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte kan detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter.

Begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i 5 skötselområden;

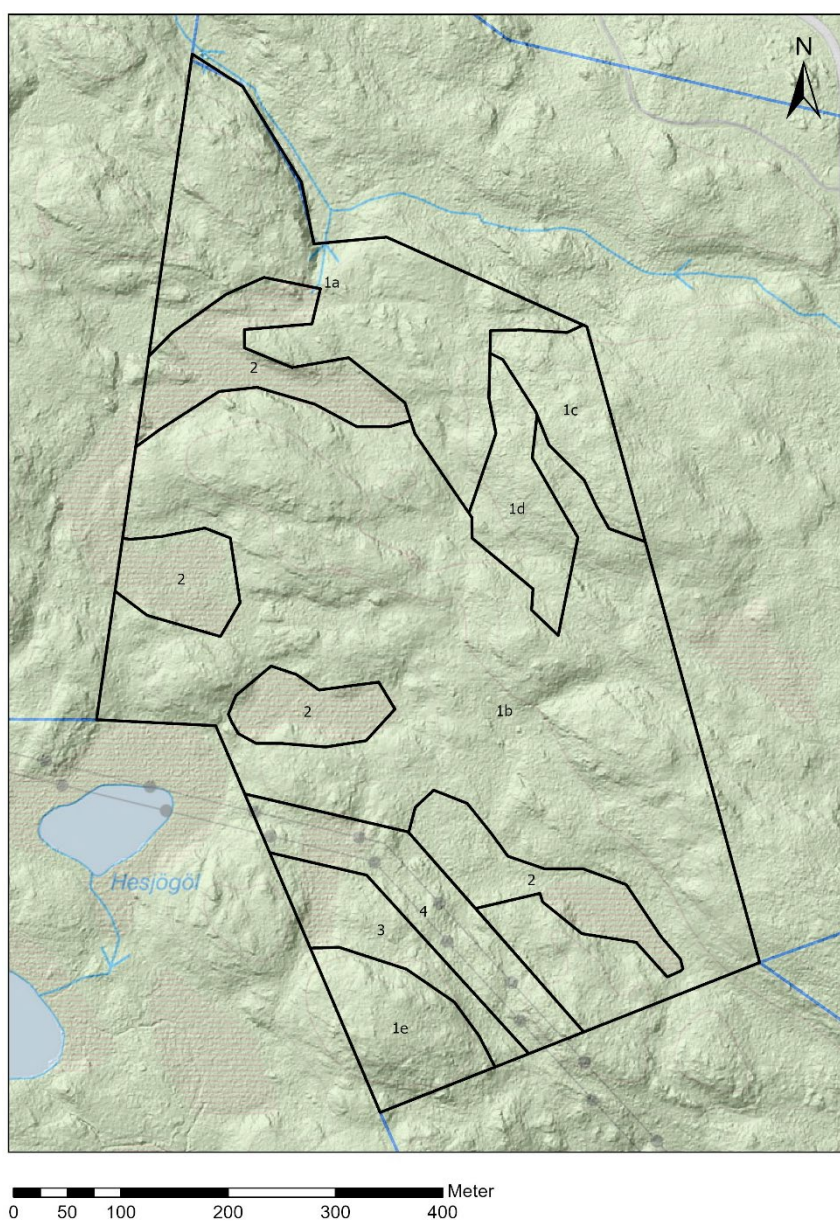
1a-e. Barrdominerad skog, i huvudsak äldre

2. Mosse, kärr och sumpskog

3. Ung barrplantering

4. Ledningsgata

5. Anordningar för friluftslivet

Figur 10. Karta över reservatets skötselområden.

Skötselområde 1a-e, Barrdominerad skog, i huvudsak äldre

Areal: 26 hektar

Livsmiljötyp enligt Natura 2000: Taiga 9010 – 23,1 hektar

Mållivsmiljötyp: Taiga 9010 – 26 hektar

Beskrivning

Skötselområdet består till stor del av en luckig gammal talldominerad skog. Terrängen är varierande med berghällar, slänter, svackor och plattare mark. Den stora andelen blötare områden i reservatet bidrar till ett gynnsamt mikroklimat i för många krävande arter i resterande delar av reservatet. Bitvis finns det relativt gott om död ved. Knutet till de gamla barrträden finns det flera krävande marksvampar.

1a) I norra delen av reservatet finns ett område med mycket gamla träd och gott om död ved. Trädskiktet domineras av barrträd men det finns inslag av lövträd. Bitvis kommer det upp relativt mycket igenväxningsvegetation av gran. I området finns det gott om krävande marksvampar.

Figur 11. Gammal barrskog i skötselområde 1a.

1b) Skötselområdet är stort och har ett mer varierat trädskikt än område 1a, främst när det kommer till åldersspridningen. I vissa partier kommer det upp en hel del ung gran och i sydost finns en mindre tidigare kalhuggen yta som nu håller på att förnygras. Bitvis finns det en del ved, särskilt i mellersta delen av området där en stor mängd tallar nyligen har fallit.

Figur 12. Särskilt i skötselområde 1b finns det gott om nyligen fallna tallar.

1c) Området består av en talldominerad skog där tallarna är cirka hundra år. Det finns även ett inslag av gran. Bitvis finns det en del död ved.

Figur 13. Talldominerat trädskikt i skötselområde 1c.

1d) Ett mindre område med tallar i cirka 120-140 årsåldern där granen har huggits bort på grund av granbarkborreskador. Tallarna har dock lämnats kvar och det finns en del död ved.

Figur 14. Ett mindre område där granarna har huggits bort på grund av granbarkborre i område 1d.

1e) Längst söderut i reservatet finns ett mindre hållmarksområde med dominans av tall. Trädskiktet är i huvudsak yngre men det finns inslag av äldre träd. Det pågår även en naturlig föryngring av tall. Mängden död ved är liten.

Figur 15. Talldominerat trädskikt i skötselområde 1e.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skogen är präglad av naturlig dynamik. Småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd. Luckbildning

är positivt och ska förekomma inom området. Krontäckningen ska variera mellan tätare i de bördigare delarna till glesare i de bergbundna, med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen men det finns även lövträd. Det finns gott om grov och död ved så som torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. I partier med tallhällmark ska en stor del av den döda veden vara helt eller delvis solbelyst en stor del av dagen. Förekomsten av äldre träd är riklig och ersättningsträd etableras successivt. Arter som är knutna till de gamla träden, den döda veden och ett örtrikt markskikt ska så långt möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i sin förekomst eller populationsstorlek.

Skötselåtgärder

- Naturvårdsbränning kan efter brandplan genomföras i skötselområde **1b-1e** i de delar där det inte finns höga naturvärden knutna till gammal gran.
- I område **1a** och **1b** har det bitvis kommit upp en hel del igenväxningsvegetation av gran. I område **1a** kan större andelen av dessa avdödas och i **1b** kan en stor andel avdödas. Men det är viktigt att spara så pass mycket så det bidrar till skogens flerskiktning. Åtgärden kan även göras i område **1c-e** om behov uppstår.
- Brandefterliknande åtgärder så som att skada/veteranisera en mindre andel tallar. Avsikten är att träden ska överleva långsiktigt och utveckla håligheter och kådad ved. Inga träd över cirka 100 år skadas.
- För att skapa mer död ved och boplatser för bland annat fåglar kan även den del högstubbar skapas i de delar där det annars är brist på sådana. Inga träd över cirka 100 år dödas.
- Hydrologisk restaurering av påverkade marker kan genomföras.

Skötselområde 2, Mosse, kärr och sumpskog

Areal: 4,6 hektar

Livsmiljötyp enligt Natura 2000: Skogsbevuxen myr 9740 – 2,5 hektar, Taiga 9010 – 1,3 hektar

Mållivsmiljötyp: Skogsbevuxen myr 9740 – 2,5 hektar, Taiga 9010 – 1,3 hektar

Beskrivning

I reservatet finns flera blöta områden bestående av tallrismossar, sumpskogar och kärr. Hydrologin är till synes relativt opåverkad men enstaka diken finns i norr. Det kan även finnas diken som inte har noterats. Mängden död ved är generellt stor i de flesta av dessa områden.

Figur 16. En sumpskog som övergår i tallrismosse i väster.

Figur 17. En tallrismosse i norra delen av reservatet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Områdets mossar och sumpskogar har en naturlig hydrologi. I tallrismossarna finns ett trädsikt med gammal tall samt lövträd och gammal gran. Sumpskogarna har ett varierat trädsikt med många olika sorters trädslag. Döda stående träd och lågor förekommer rikligt. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av dessa blöta miljöer, ska fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Skötselåtgärder

- Hydrologisk restaurering av påverkade marker.
- I nuläget (2025) behövs ingen röjning av igenväxningsvegetation av gran men detta kan göras ifall behov uppstår eller i samband med en hydrologisk restaurering.
- Delar av tallrismossarna kan vid behov ingå i avgränsningen av naturvårdsbränningsområden.

Skötselområde 3, Unga barrplanteringar

Areal: 1,1 hektar

Livsmiljötyp enligt Natura 2000: -

Mållivsmiljötyp: Taiga 9010 – 1,1 hektar

Beskrivning

I södra delen av reservatet finns en tallplantering som är ungefär 30 år gammal. Ett mindre kärr finns i områdets nordvästra kant, En igenväxning pågår i kärrets kanter, främst av tall från planteringen men även lövsly. I mitten av kärret är igenväxningsvegetationen mindre och här växer främst björk och al.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skogen är präglad av naturlig dynamik. Småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd. Luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Krontäckningen ska variera mellan tätare i de bördigare delarna till glesare i de bergbundna, med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen men även lövträd utgör ett betydande inslag. Det finns gott om grov och död ved så som torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd är riklig och ersättningsträd etableras successivt. Arter som är knutna till de gamla träden, den döda veden och ett örtrikt markskikt ska så långt möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i sin förekomst eller populationsstorlek.

Skötselåtgärder

- Naturvårdsbränning kan genomföras efter brandplan, om det bedöms kunna utföras utan att skada intilliggande elledning.
- Brandefterliknande åtgärder så som att skada/veteranisera en mindre andel tallar. Avsikten är att träden ska överleva långsiktigt och utveckla håligheter och kådad ved.
- Hydrologisk restaurering av påverkade marker. I detta område kan det vara planteringen av tallar som har gjort kärret torrare än det tidigare har varit. Ingen tydlig dikningspåverkan har observerats.

Skötselområde 4, Ledningsgata

Areal: 1,8 hektar

Livsmiljötyp enligt Natura 2000: -

Mållivsmiljötyp: -

Beskrivning

Området består av en stor ledningsgata. Markskiktet består till stor del av ljung och gräs. Det kommer även upp en stor andel tallplantor.

Figur 18. ledningsgatan.

Bevarandemål

Kraftledningsgatan är öppen till halvöppen och är attraktiv för solälskande insekter såsom fjärilar och bin. I kanterna mot den tätare skogen finns brynmiljöer med blommande träd och buskar.

Skötselåtgärder

- Småskalig markstörning, utsättning av holkar och anläggande av sandbäddar kan genomföras för att gynna insekter.
- Hydrologisk restaurering av påverkade marker.
- Rójning av igenväxningsvegetation kan göras om behov finns.
- Brynmiljöer mot skogen främjas och blommande buskar och träd sparas om de inte utgör ett problem för elledningarna eller skötsel av dessa.
- Nödvändig skötsel för ledningarnas funktion upprätthålls av ledningsägaren.

Skötselområde 5, Anordningar för friluftsliv**Beskrivning**

I dagsläget finns inga anläggningar för besökare men östgötaleden går förbi i närheten av reservatets östra del.

Mål

Informationen i området är lättillgänglig och bidrar till och förhöjer upplevelsen av besöket. Informationen bidrar till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad.

Skötselåtgärder:

- Utmärkning av reservatets gräns, anläggning av friluftsanordningar och underhåll av dessa.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 2. Underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i reservatet som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Frihugga enstaka lövträd från igenväxningsvegetation	Främst 3 (finns enstaka)	Vid behov	3
Naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder	Främst 1b-1e, eventuellt 2	2026-	2
Röjning av ung gran och annan igenväxningsvegetation	Främst 1a-1b	2026-2030 och sen vid behov	1
Hydrologisk restaurering	Hela reservatet	Vid behov	3
Sätta upp holkar i reservatet, till exempel mulmholkar eller fågelholkar	3	Vid behov	3
Anlägga sandbäddar för att gynna insekter eller markstörning	3	Vid behov	3
Främja brynmiljöer	3	Kontinuerligt	2
Iordningställande av parkering, anläggning av anordningar för friluftslivet och underhåll av dessa	-	Vid behov	1

Jakt

Jakt (förutom på skogshöns) är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen har utförts av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar och underhålls vid behov.

Tillsyn

Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Med tanke på områdets intressanta marksvampsflora så kan det vara lämpligt med ytterligare inventering av marksvamparna i reservatet. En kompletterande fågelinventering kan även göras för att få bättre kunskap och vilka arter som nyttjar området.

Tabell 3. Inventeringar som med fördel kan göras i reservatet.

Inventeringar	Skötselområde	Prioritet
Marksvampar	Samtliga	1
Fåglar	Samtliga	2

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för länet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper och arter. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland och genomförs enligt gällande nationella riktlinjer.

Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen
Östergötland

www.lansstyrelsen.se